

Ministerie van Defensie

Conferentie aanbod voorjaar 2011

*Vormingscentrum Beukbergen
van de Diensten Geestelijke
Verzorging*

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Defensie | Commando
DienstenCentra | Defensie Personele
Diensten | Diensten Geestelijke Verzorging
| Van der Burchlaan 31 | 2597 PC | Den Haag

Druk:

december 2010

Vormgeving:

Grafische Dienst | Audiovisuele Dienst
Defensie | Den Haag

Inleiding

Het Vormingscentrum Beukbergen van de Diensten Geestelijke Verzorging biedt conferenties en trainingen aan voor al het defensiepersoneel (militairen en burgermedewerkers). Deze worden gegeven door de veertien geestelijk verzorgers van het Vormingscentrum. Zij zijn afkomstig uit alle krijgsmachtdelen en hebben een katholieke, protestantse of humanistische identiteit.

Als militair en/of burgermedewerker bij Defensie heeft u het recht om jaarlijks een conferentie of training naar keuze bij te wonen (zie hiertoe AMAR, art. 85, lid 1j en BARD art. 45, lid 1), uiteraard 'indien de dienst het toelaat'.

Alle conferenties beginnen om 10.00 uur, tenzij anders aangegeven. Eendaagse conferenties zijn altijd inclusief lunch en diner. De meerdaagse conferentie zijn inclusief maaltijden en overnachtingen. De conferenties eindigen aan het einde van de middag, tenzij anders aangegeven. We wijzen u erop dat de belangstelling voor de activiteiten op Beukbergen erg groot is, zodat het soms kan gebeuren dat u op een wachtlijst geplaatst wordt of dat er geen plaats meer is. Wij vragen uw begrip daarvoor.

In deze brochure vindt u de themaconferenties en trainingen voor het komend voorjaar, waarop individueel kan worden ingetekend. Deze conferenties kunnen echter ook door bestaande defensie-onderdelen, groepen en teams worden gevolgd. Ook kunnen er maatwerkconferenties ontworpen worden wanneer er specifieke behoeftes of wensen zijn. Hierover kunt u contact opnemen met Beukbergen om inhoud en data nader te bepalen.

Verder zijn op Beukbergen geestelijk verzorgers beschikbaar die een licentie hebben op het gebied van Mediation, DISC, Interventiekunde (denkadviseren/ontstroeven) en NLP. Op aanvraag kunnen zij ingezet worden voor deskundige begeleiding.

Meer informatie kunt u vinden op www.beukbergen.nl of op het bureau Geestelijke Verzorging van uw onderdeel. Aanmelden kan bij Sjoeke Oude Munnink, tel. 0346-332136. U kunt ook e-mailen: SM.OudeMunnink.Krol@mindef.nl

Inhoudsopgave

Band of Brothers

Bezielend Leidinggeven

Communiceren en Waarderen

De kunst van het omdenken

Dienend-Leiderschap

Doe wat je wilt

Druk, druk, druk! Training omgaan met werkstress

Homoconferentie

Humanitair Oorlogsrecht

“I did it my way” levenslessen van Elvis Presley

Ken uzelf en begrijp de ander

Militaire motorbedevaart

Mindfulness bij Conflicten en Persoonlijke Groei

Neuro Linguïstisch Programmeren (NLP)

Pelgrimage naar Santiago de Compostela

Socratisch gesprek

Samenwerkingsproces Begeleiding

Band of Brothers voor fans en liefhebbers!

Datum: 5 t/m 6 april

Begeleiding: raadvrouw Hanneke ter Beest en aalmoezenier Casimir Struijk

Inschrijven t/m: 23 maart

Vraag aan een militair welke televisieserie de militaire praktijk het best benaderd en je zult al snel het antwoord krijgen: Band of Brothers! Maar wat maakt deze in 2001 op televisie uitgezonden serie over de belevenissen van De Easy Company in de laatste oorlogsjaren van de tweede wereldoorlog nou zo uniek en tegelijk zo herkenbaar? Herken je soms in een flits iets van een eigen ervaring, gevoel of beleving terug in de serie?

In deze conferentie kijken we samen de tien afleveringen van de serie. Na elke aflevering hebben we het over wat we gezien hebben: wat zijn je eigen ervaringen en gedachten? Wat valt op, wat raakt je? Hoe ziet (goed en slecht) leiderschap eruit, hoe angst en moed, hoe gaan de mannen met elkaar om? Welke emoties zie en voel je? Wat zou jij anders doen of juist niet? Wat vertelt Band of Brothers (over) jou?

Kortom: heb je zin om samen met collega's in twee dagen de gehele serie Band of Brothers te kijken? Schrijf je dan nu in voor de conferentie!

Bezielend Leidinggeven

Datum: 28 t/m 30 maart en 27 t/m 29 juni

Begeleiding: aalmoezenier Casimir Struijk

Inschrijven t/m: 2 wkn. voor aanvang

Doelgroep: militairen en burgers die leiding geven.

Bijzonderheden: Buiten deze data is het mogelijk om met een staf van leidinggevenden tot max. 12 mensen in te tekenen.

Bezielde leiders weten hun bronnen van inspiratie te vinden en inspireren op natuurlijke wijze hun medewerk(st)ers. Deze training helpt je om deze bronnen (weer) op te sporen. Je legt weer verbinding met je kernkwaliteiten en leert niet oordelend met je valkuilen om te gaan. Je zult daardoor meer tot rust en in balans komen. Je krijgt ook een inkijk in enkele grondprincipes van leidinggeven waarmee je inzicht en ordening krijgt in de dynamiek in jouw afdeling.

Je krijgt instrumenten aangereikt om constructief om te gaan met medewerk(st)ers die je vaak irriteren. Deze training is niet de zoveelste 'tool' die je van buitenaf krijgt aangereikt. Aan de hand van korte inleidingen en concrete oefeningen onderzoek je jouw wijze van leidinggeven en jouw volgende ontwikkelingsstap naar kracht en vertrouwen. Waar zit jouw bezieling? Hoe kun jij die op jouw wijze vorm geven? Hoe kijken je medewerk(st)ers naar jou? Waarmee win je geloofwaardigheid en motivatie bij de mensen waaraan jij leiding geeft?

Communiceren en Waarderen

Datum: 10 t/m 11 maart en 16 t/m 17 juni

Begeleiding: aalmoezenier drs. ing. Ger Wildering

Inschrijven t/m: twee weken voor aanvang.

Soms lopen gesprekken tussen jou en een collega ongemakkelijk. Je ervaart weerstand, bij jezelf, bij de ander en je krijgt dat niet goed opgelost, ondanks goede bedoelingen. Deze bijeenkomst kan je helpen om inzicht te krijgen in dit soort situaties en eventueel een andere aanpak uit te proberen door het scheppen van openheid, ruimte en door actief te luisteren.

Het gaat hierbij om de vergroting van je zelfinzicht door *bewustwording* van je eigen communicatiepatronen. Hierbij mag je als deelnemer je eigen casuïstiek inbrengen. Je bewuster worden van wie jij bent binnen communicatie kan een gunstig effect hebben op de wijze waarop je jezelf en de ander beleeft en waardeert, en op de effectiviteit van gesprekken in je directe omgeving. Bestemd voor eenieder die zijn/haar zelfinzicht wenst te vergroten en daardoor communicatie wil verbeteren.

De kunst van het omdenken

Datum: 19 april

Begeleiding: dominee Ruurd van der Weg

Bijzonderheden: van 10 tot 19 uur (inclusief diner)

Inschrijven t/m: 2 mei

Het woord "probleem" suggereert dat het om één ding gaat. Een probleem is voor ons zoiets als een beer in je huiskamer. Beer weg, probleem weg. De werkelijkheid is ingewikkelder. Een probleem bestaat altijd uit twee dingen. Als je iets als een probleem ervaart, komt dat ten eerste doordat je een ideaalbeeld of wens hebt over hoe de werkelijkheid zou moeten zijn, en ten tweede doordat je een waarneming van de werkelijkheid hebt die niet met het ideaal/de wens overeenstemt. De beer lijkt het probleem, maar het werkelijke probleem bestaat uit twee factoren: jouw wens in leven te blijven en de aanwezigheid van de beer. Als je ideaal/wens is om een beer te vangen, of opgegeten te worden door een heuse beer (kicken!). Dan is de beer niet "het probleem", maar "de bedoeling". De beer betekent op zichzelf niets. Een beer is een beer. Een feit. En niet per definitie een probleem. Tijdens deze conferentie gaan we onszelf oefenen in de kunst van het omdenken: van een probleem een feit maken en van een feit een nieuwe mogelijkheid, "ja maar" veranderen in "ja en". Voor een beer die net uit zijn winterslaap ontwaakt met een gezonde eetlust kan jouw aanwezigheid wel eens "de oplossing" zijn...

Dienend-leiderschap

Datum: 14 t/m 15 april

Begeleiding: dominee Klaas Henk Ubels

Doelgroep: ieder die belangstelling heeft

Inschrijven t/m: 31 maart

Het uit de VS afkomstige gedachtegoed van servant-leadership raakt de laatste jaren in Nederland steeds meer bekend onder de naam dienend-leiderschap (DL). Ook binnen onze krijgsmacht, die met haar sterk hiërarchische organisatiestructuur haaks lijkt te staan op het principe van DL, is er in toenemende mate aandacht voor. Het gedachtegoed heeft oude papieren en is te vinden in verschillende tijden en culturen met als basisidee dat wij als mensen op fundamenteel niveau meer delen dan we van elkaar verschillen. DL houdt in dat het dienen van de ander, namelijk het welzijn en de ontplooiing van de collega's, de maatstaf is voor een succesrijke en betekenisvolle samenwerking. Daartoe dien je allereerst als leidinggevende zelf aandacht te besteden aan je eigen, persoonlijke ontwikkeling. Juist in de krijgsmacht is het van belang dat mensen niet alleen goed getrainde militairen worden, maar dat zij ook zichzelf kunnen ontwikkelen en de kans krijgen om te worden wie ze in essentie zijn. Tijdens de conferentie maak je nader kennis met de achtergrond en de uitgangspunten van DL. Verder wordt aandacht besteed aan de basishouding om tot verdere zelfontwikkeling te komen met aspecten als: persoonlijke waarden, authenticiteit, idealisme, (her)ontdekken van je missie en diepgang.

Doe wat je wilt

Datum: 1 t/m 2 maart

Begeleiding: raadvrouw Hanneke ter Beest

Inschrijven t/m: 15 februari

Doe jij wat je werkelijk wilt? Wij maken in ons leven veel keuzes. Gelukkig hoeven we niet bij elke keuze even lang stil te staan. Maar soms wel. Soms is het nodig om je leven onder de loep te nemen en te onderzoeken wat je gevoel en je verstand te vertellen hebben.

Zo heb je misschien gemerkt dat kiezen voor defensie een keuze met veel gevolgen voor je eigen leven en gevolgen voor de mensen om je heen. Je kunt met hart en ziel voor iets – of iemand! - kiezen, maar in tien, twintig jaar kan er veel in je leven veranderen en dan kan het helpen om opnieuw de balans op te maken.

Daar is deze conferentie voor. Hoe kom jij tot een keuze? Je krijgt meer inzicht in je eigen situatie, je persoonlijke doelen, de wereld om je heen en het proces van keuzes maken.

'Doe wat je wilt' is een veelgehoorde kreet, maar betekent dat ook niet onder ogen zien van wat je verlangens en dromen, angsten en twijfels zijn? Wie durft daarmee aan de slag?

Druk, druk, druk! Training omgaan met werkstress

Datum: 23 t/m 24 mei

Begeleiding: aalmoezenier Gert Jan van Dierendonck

Inschrijven t/m: 9 mei

Training omgaan met werkstress
Voel je je al een tijdje moe en verdwijnt de lol in je werk? Ervaar je spanning? Misschien vraag je je af: Hoe roep ik in mijzelf spanning op en waar liggen oorzaken in de werksituatie? Is de spanning die ik ervaar nog gezond? Hoe verminder ik de spanning in mijn lijf, in mijzelf en met mijn collega's?

Deze driedaagse training (max. 8 mensen) helpt je deze en andere vragen te beantwoorden. Je maakt voor jezelf een concreet stappenplan waarmee je verbeteringen in je werksituatie kunt aanbrengen. Je leert onnodige spanning die je in jezelf oproept herkennen en verminderen. Je gaat je beter voelen door realistisch te leren denken. Je onderzoekt ook je visie op leven en werken, omdat bijstelling hiervan nodig kan zijn om beter in je vel te zitten. Mogelijk leidt dit tot een nieuwe verhouding van aandacht voor je werk, voor jezelf en je relatie(s).

Homoconferentie

Datum: 23 t/m 25 maart

Begeleiding: raadvrouw Karen Joachim en raadsman Wilko Mulder

Doelgroep: Holebi's, (homo's, lesbo's, bi-seksuelen, transen)

Inschrijven t/m: 9 maart

In samenwerking met de Stichting Homoseksualiteit en de Krijgsmacht wordt minimaal twee keer per jaar (in het voor- en najaar) een conferentie gehouden waarin er tijd is om koers te kiezen en te houden, jezelf te positioneren in het krachtenveld van de organisatie, effectief leren communiceren in samenwerking, veranderingen begeleiden en keuzes maken en gaan staan voor waar je in gelooft. Programma: Kennismaken, gezamenlijk prioriteitenlijst vaststellen van onderwerpen. Bijvoorbeeld; ervaringen op het werk en/of tijdens uitzending, weigerambtenaren, meedoen aan publieke acties, of andere actuele vragen waar deelnemers mee komen.

Tijdens de conferentie is er ruimte voor een gastspreker, een excursie (bijvoorbeeld homomonument Amsterdam) film, maar alles in het kader van het hoofdthema t.w. homoseksualiteit en de krijgsmacht. Vanuit de geestelijke verzorging ligt de nadruk op het begeleiden van de groep en het verhelderen van levens- en bestaansvragen. Of: hoe ga ik zelf en hoe gaan anderen om met mijn geaardheid?

Humanitair Oorlogsrecht

Datum: 30 t/m 31 maart

Begeleiding: Lt-kol mr. Hendrik Faber en dominee Corine Sloots

Inschrijven t/m: 16 maart

Nederlandse militairen worden steeds vaker ingezet bij vredesoperaties, zelfs bij oorlogsmissies. Operaties die niet altijd “vreedzaam” verlopen. We worden geconfronteerd met oorlog, oorlogsgeweld, gevaren en de trieste gevolgen. Dat roept vragen op: “ Kan zoiets allemaal, mag dit zomaar” ? Hoe sta je hier als mens in: “Wat doet oorlog met mij, wat doe ik met oorlog”? Een conferentie met plaats voor verdieping, verbreding, bezinning over wat oorlog doet met je gevoel, geweten en overtuiging. Aan de hand van concrete informatie (wat is oorlogsrecht) middels videomateriaal, cases en eigen materiaal/ inbreng, gaan we hier in een ontspannen sfeer mee aan de slag. Hendrik Faber is specialist in deze materie.

Met het VI geven we invulling aan het hoofdthema: oorlog, oorlogsgeweld- en over oorlogsrecht, waarbij het gaat om reflecties van oorlog en oorlogsrecht in de geschiedenis, in de politiek, in vredesoperaties, in je missie en in jezelf. Ook over grenzen, mogelijkheden en onmogelijkheden, van vredesoperaties/missies, waardoor, “geloofwaardigheid” voortdurend onder spanning staat: je wilt vrede bereiken met het geweldinstrument als uiterste middel.

I did it my way Levenslessen van Elvis Presley

Datum: 17 t/m 18 januari

Begeleiding: aalmoezenaar Jean Paul Thöni en dominee Fred Omvlee

Inschrijven t/m: 4 januari

“I did it my way”, zong de King of Rock ‘n Roll Elvis Presley. In deze tweedaagse conferentie bekijken we de levensloop van Elvis, van arme jongen to superstar. We beluisteren we zijn hits als Suspicious Minds, en naar de gospels die hij zo graag zong, zoals Where could I go but to the Lord en How Great Thou Art.

We bekijken film- en documentairebeelden en willen daaruit lijnen trekken naar onze levens. Wat spreekt je er in aan, wat herken je, waar haal je troost uit? Deze conferentie staat onder leiding van aalmoezenaar Jean Paul Thöni en dominee Fred Omvlee, beiden Elvis-fan. Deelname staat ook open voor niet-fans.

Ken uzelf en begrijp de ander

Datum: 16 t/m 17 mei

Begeleiding: dominee Ruurd van der Weg

Inschrijven t/m: 2 mei

Uitgangspunt van “Ken uzelf en begrijp de ander” is om vrede te sluiten, te bewaren of te hervinden met jezelf, je (werk omgeving en je levensbeschouwing. Voorwaarde om tot die vrede te komen is het kennen van jezelf en het begrijpen van de ander. Ook voor teambuildingssessies is deze conferentie inmiddels heel geschikt gebleken. D.m.v het DISC Persoonlijk Profiel krijg je zicht op jouw gedragsprofiel (“voorkeursgedrag”), op voor jou motiverende werkomstandigheden, en op hoe jij anderen in hùn profiel kunt begrijpen. DISC geeft “tips en tools” om in verschillende situaties te herkennen wat er gebeurt bij jezelf en bij anderen, waardoor bijvoorbeeld conflicten niet hoeven te escaleren. D.m.v. het maken van eigen kernkwadranten krijg je inzicht in je (kern) kwaliteiten, valkuilen, allergieën en uitdagingen. Met als bijkomend voordeel dat je erachter komt waarom je je toch steeds aan bepaalde personen ergert, maar ook waarom mensen zich aan jou ergeren. Verder wordt je met behulp van verfrissende werkvormen aan het reflecteren gezet over je eigen identiteit. Juist door de feedback van de andere deelnemers in een sfeer van wederzijdse openheid kun je veel over jezelf ontdekken.

Militaire Motorbedevaart naar Lourdes

Datum: 26 januari van 16.30 tot 20.30 uur

Begeleiding: aalmoezenaar Jan Wolters

Inschrijven t/m: 26 januari

Na het einde van de Tweede Wereldoorlog besloten Franse en Duitse aalmoezenaars een keer per jaar elkaar in Lourdes te ontmoeten. Om nooit weer in de verschrikkingen van een Europese oorlog te geraken wilde men elkaar beter leren kennen. Dat voorbeeld van toen heeft grote navolging gekregen: tegenwoordig komen meer dan 15.000 militairen uit tientallen landen in de mei maand naar Lourdes.

Sinds een aantal jaren kunnen militairen, Defensie medewerkers en veteranen ook per motor naar Lourdes reizen. Op 26 januari is er voorlichting hierover. In het kort wordt er wat verteld over de geschiedenis van de Nederlandse Militaire Motorbedevaart alsmede hoe zwaar deze bedevaart moet worden ingeschat. Ook zullen militairen die al eerder de bedevaart hebben gereden iets vertellen over hun belevenissen. De Militaire Motorbedevaart naar Lourdes valt dit jaar op 17 tot en met 26 mei.

Voor vragen: Vlootaalmoezenaar Jan Wolters (06-20618683)
wederzijdse openheid kun je veel over jezelf ontdekken.

Mindfulness bij Conflicten en Persoonlijke Groei

Datum: 10 t/m 11 februari

Begeleiding: raadvrouw Hanneke ter Beest en Maria Douwes, directeur Cadran Solair

Inschrijven t/m: 27 januari

Win-Win situaties creëren. Wisselgeld. Onderhandelen is iets dat je wel vaker doet. Wat minder lekker loopt zijn de nachten. Je ligt er 's nachts wakker van. Liever toegeven dan nog een nacht wakker liggen. Nadenken is oké, maar wat als het piekeren wordt? Mindfulness kan dan nuttig zijn. Nuttig voor partijen die in conflict met elkaar zijn. Eigenlijk nuttig in alle situaties als nadenken overgaat in tobben en piekeren. Conflicten. Financiële problemen.

Gezondheidsklachten. Puberende kinderen. In deze Tweedaagse wordt een aanzet gegeven om meer grip te krijgen op dat piekeren. Liever gezegd, hoe dat los te laten. Daarnaast leren we hoe we deze techniek kunnen gebruiken met anderen. Ouders en hun kinderen. Mediators en hun cliënten. Mindfulness is een vorm van 'aandachtig zijn' die ontwikkeld is door de Vietnamese boeddhistische monnik, zenleraar Nhat Hanh. De werkwijze is erg praktisch en niet soft of zweverig. De theorie wordt beperkt gehouden zodat er tijd is om te oefenen. Mindfulness is iets dat van waarde is in de rest van je leven. Zet vandaag de eerste stap.

Neuro Linguïstisch Programmeren (NLP)

Datum: 16 t/m 17 februari

Begeleiding: wordt later bekend gemaakt

Inschrijven t/m: 2 februari

NLP bestudeert succesvolle mensen: gedrag, werk, relaties, enz. Hun strategieën leren ons beter met onszelf en met anderen communiceren. Dit beïnvloedt de kwaliteit van ons leven.

We doen ervaringen op via de zintuigen: kijken, luisteren, voelen, proeven of ruiken. Het verwerken van ervaringen verloopt via drie kanalen: Neurologisch: Alle ervaringen liggen opgeslagen in ons geheugen en bepalen de ontwikkeling van ons "IK". De herinneringen hieraan, gevoelens, gedachten en emoties besturen ons gedrag in het nu. Positief of negatief. In dit gedrag ontmoeten we elkaar en laten dingen van ons aan anderen kennen; dit noemen we communicatie. Linguïstisch: Communiceren doen we door middel van gesproken taal en lichaamstaal (houding, gebaren, toonhoogte, gezichtsuitdrukking, enz.). Programmeren: Communicerend kunnen we elkaar iets bijleren, afleren of (laten) veranderen. NLP houdt zich niet bezig met problemen, maar met oplossingen. NLP leert ons anders waarnemen en doet ons snel het beste in onszelf en anderen ontdekken. NLP technieken leren ons hoe dit werkt. Ieder kiest uit de NLP gereedschapskist die hulpmiddelen die in voorkomende situatie geëigend zijn.

Pelgrimage naar Santiago de Compostela

Datum: 23 t/m 24 mei

Begeleiding: aalmoezenier Casimir Struijk

Inschrijven t/m: 11 mei

Deze conferentie is zeer aan te bevelen voor diegenen die met FLO gaan. Voor mensen dus die zich al wandelend of fietsend willen bezinnen op een nieuwe koers in hun leven. Aan bod komt de vraag: Wat is pelgrimeren en wat kan het doen met je? Maar daarnaast ook vragen als: Hoe organiseer ik een langdurig onderweg zijn? Vind ik voldoende slaapplaatsen? Wat kost het allemaal? Deze conferentie wordt verzorgd door ervaringsdeskundigen en bied een oriëntatie zowel op geestelijk als op praktisch niveau.

Socratisch Gesprek

Datum: 30 t/m 31 maart

Begeleiding: karen Joachim

Inschrijven t/m: 16 maart

Als team een oplossing vinden als het echt nodig is.. Wat willen we? Als team een beslissing nemen over écht iets belangrijks is niet altijd eenvoudig. Wat verstaan we onder goede collegialiteit?, optimale klantgerichtheid? Deze of een andere principiële vraag geeft vaak veel uren overleg, maar meestal een onbevredigende oplossing. Het kan ook anders.

Socrates, volgens het orakel van Delphi, de wijste man van het toenmalige Griekenland, heeft een methodiek ontwikkeld waarbij de kern van een principiële vraag door vragen te stellen, helder wordt. Deze in steek is door Kessels aangepast aan de huidige tijd. In deze tweedaagse wordt deze techniek geoefend. Het Diner Pensant heeft tot doel in besloten kring en in een goede ambiance een systematisch onderzoek van een fundamentele vraag uit te voeren. In de ontspannen sfeer van een gezamenlijke maaltijd analyseren de disgenoten een principiële keuze of een praktisch dilemma dat hen bezighoudt.

De methodiek is hetzelfde als bij een socratisch gesprek: deelnemers onderzoeken een relevante kwestie aan de hand van een concrete ervaring van een van hen.

Samenwerkingsproces Begeleiding (SPB)

Datum: Najaar 2011

Doelgroep: diegenen die in hun functie mensen en groepen begeleiden in samenwerkingssituaties (kadervorming, opleidingen geven of begeleiden, personeelszorg, leiding geven aan samenwerkingsprocessen).

Bijzonderheden: In 2011 worden er drie leergangen SPB gehouden; deze zijn al volgeboekt.

Als u zich inschrijft, komt u op een reservelijst of noteren wij uw naam vast voor 2012. Wij vragen uw begrip hiervoor.

In leergang SPB is de deelnemer de centrale figuur; hij/zij bepaalt samen met de anderen, inclusief docenten, welke leerdoelen zullen worden nagestreefd en op welke wijze daaraan zal worden gewerkt. (leergroepmodel). Er wordt gewerkt volgens afspraken die de wederzijdse verwachtingen van de groep en de docenten regelen, afhankelijk van het op dat moment geformuleerde leerdoel. Gedurende de leergang komen een aantal aandachtsvelden aan de orde: Basistheorieën en –vaardigheden m.b.t. intermenselijke communicatie, ervaren leren, persoonlijke leerstijlen en gedragsvoorkeur. Groepsprocessen, gespreksvoering en advieskunde, de relatie tussen inter-en intrapersonlijke processen, conflicthantering en bevorderen van samenwerking. De invloed van de levensloop op het ontstaan van paradigma's, denkpatronen en interpretaties.

